

OKM:n luonnos vuosia 2011–2016 koskevaksi koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi

HEL 2011-004658 T 12 00 01

Tietokeskus esittää lausuntonaan seuraavia huomioita ja kommentteja luonnoksesta vuosia 2011-2016 koskevaksi koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaksi:

- Suunnitelma on kattava ja tavoite hyvä eli saattaa Suomi maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä.
- Kehittämissuunnitelman tavoitteilla eriasteisen koulutuksen suorittaneiden osuuksista (s. 9) olisi hyvä olla yhteys myös työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoitujen tuloksiin.
- Koulutuksen tasa-arvon toimenpideohjelman tarkastelussa (s. 10) toisen asteen koulutuksen analyysi ja toimenpide-ehdotukset jäävät vähäisiksi verrattuna muihin koulutusasteisiin.
- Luvussa Osaavan työvoiman saatavuus (s. 11) mainitaan, että Opetushallituksen ennakoitutulosten mukaan kaudella 2008-2025 sosiaali- ja terveysalan työhön tarvitaan miltei 80 000 uutta henkilöä. Tämä luku ei voine pitää paikkaansa, sillä todellinen tarve lienee lähempänä 200 000 uutta ammattilaista.
- Ammatillisia aloituspaikkamääriä mitoitettaessa ja muitakin resursseja jaettaessa alueellisesti tulisi voimakkaammin ottaa huomioon alueelliset erityistekijät, kuten alueellisten oppilasvirtojen vahva suuntautuminen Helsinkiin sekä maahanmuuttajien keskittyminen Helsinkiin ja Pääkaupunkiseudulle.
- Helsingissä ja muissa suurissa kaupungeissa tulee huomioida alueellinen erilaistuminen ja erilaisten ongelmien keskittyminen tiettyihin kaupunginosiin. Tämä asettaa erityisiä haasteita koulutuksen resurssoinnille, kuten koulujen opetusjärjestelyihin, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja oppilashuoltoon. Helsingissä toteutetaan positiivista diskriminaatiota eli tuen tarpeessa oleville alueille suunnattua erityistukea.
- Yhteiskuntatakuu ja siihen sisältyvä koulutustakuu vuoden 2013 alusta lukien ovat odotettuja uudistuksia, joiden resurssointi nykytilaan nähden on erityisen haastava Helsingissä ja Pääkaupunkiseudulla.
- Tavoitteet keskeyttämisen ja epätarkoituksenmukaisen moninkertaisen koulutuksen vähentämiseksi ovat hyvät; näiden korkeat tasot tekevät koulutusjärjestelmästä varsin tehottoman, kun vertaillaan

Postiosoite
PL 5500

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
tietokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 18 - 20 A
, 5. krs
Helsinki
<http://hel.fi/tietokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1612

Tilinro

FI0680001200062637

Faksi

+358 9 310 36601

Y-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566

aloituspaikkoja ja tutkinnon suorittaneita henkilöitä toisiinsa. Esimerkiksi Helsingin seudulla tehdyn tutkimuksen mukaan seudulla tarvittaisiin yli 4 000 aloituspaikkaa lisää, jotta ne riittäisivät koko nuorisoikäluokan kouluttamiseen ammatillisesti. Tämä korkea lisäystarve on seurausta nimenomaan laajasta keskeyttämisestä ja runsaasta moninkertaisesta koulutuksesta ammatillisesti suuntautuneessa koulutuksessa. Keskeyttämisen tilastointia olisi myös kehitettävä ja siirryttävä keskeyttäneiden kokonaisosuuksista (8 prosenttia opiskelijoista) läpäisyosuuksien suuntaan (alle 70 prosenttia aloittaneista valmistuu eli yli 30 % keskeyttää aloittamansa opinnot).

- Suunnitelmassa ammatillisen koulutuksen aloituspaikkoja aiotaan vähentää nuorisoikäluokkakoon pienenemisen perusteella. Aloituspaikkojen mitoitus on suunnattu jaksolle 2011- 2016. Tilastokeskuksen väestöennusten mukaan 15-19-vuotiaiden ikäluokka todellakin pienenee ollen alimmillaan suunnittelujakson lopussa, vuosina 2016-2017. Tämän jälkeen toisen asteen aloitusikäisten määrä kääntyy kuitenkin taas nousuun. Koko maassa on ilman ammatillista koulutusta joka viides 30-45-vuotias, Helsingin seudulla joka neljäs. Vanhemmissa ikäryhmissä ammatillisesti kouluttamattomia on vielä enemmän. Näiden faktojen valossa aloituspaikkojen alentamisen sijaan aloituspaikkoja voisi käyttää vailla ammatillista koulutusta olevien kouluttamiseen. Tämä lunastaisi osaltaan hallituksen tavoitetta nostaa suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä.

- Kilpailukyky, elinkeinorakenteen uudistuminen ja uudet työpaikat perustuvat vahvaan perustutkimukseen, osaamiseen ja innovaatiotoimintaan. Perustutkimuksen että t&k-toiminnan rahoituksesta tulee huolehtia kansainvälisesti kilpailukykyisellä tasolla. (s. 33 -37).

- Tutkimusinfrastruktuurin vahvistaminen on oikeaan osunut toimenpidekokonaisuus (s. 37-39). Julkisten tietoaaineistojen saatavuuden parantamisessa on mahdollisuus edetä nopeastikin. Todettakoon, että Helsingin kaupunki on yhteistyössä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien kanssa jo avannut merkittävän määrän julkista tietoa Helsingin seudusta maksutta kaikkien käyttöön, ks. www.hri.fi.

- Määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin yhteensovittamisen tehostaminen on hyvä tavoite (s. 47).

Lisätiedot

Seppo Montén, erikoistutkija, puhelin: 310 36364
seppo.monten(a)hel.fi
Timo Cantell, tutkimuspäällikkö, puhelin: 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus
PL 5500	Siltasaarencatu 18 - 20 A , 5. krs Helsinki	+358 9 310 1612	+358 9 310 36601	0201256-6
00099 HELSINGIN KAUPUNKI tietokeskus@hel.fi	http://hel.fi/tietokeskus	Tilinro FI0680001200062637		Alv.nro FI02012566

Asta Manninen, johtaja, puhelin: 310 36400
asta.manninen(a)hel.fi

Postiosoite
PL 5500

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
tietokeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Siltasaarenkatu 18 - 20 A
, 5. krs
Helsinki
<http://hel.fi/tietokeskus>

Puhelin
+358 9 310 1612

Tilinro
FI0680001200062637

Faksi
+358 9 310 36601

Y-tunnus
0201256-6

Alv.nro
FI02012566